

Kommunikationskompisar

– med pekprat på papper och paddor och KomPismodellen som stöd för att skapa en tillgänglig särskola

Anita Lübeck
Gunilla Thun,berg,
Helena Molker Lovén
DART

Östra Götalandsregionen
Sahlerenska Universitetssjukhuset

Föreläsning

Östra Götalandsregionen Sahlerenska Universitetssjukhuset

KomPiS - Kommunikativ delaktighet genom Pekprat i förskole- och Skolmiljö

- Är en modell eller metod för att skapa en kommunikativt tillgänglig miljö i förskola och skola: kunskap om strategier och verktyg
- Utgår från idén om universell design – det som är bra för funktionshindrade är bra för alla:
 - KOMPiS stödjer och stimulerar kommunikationsutvecklingen hos ALLA barn

Östergötland 2019 Sahlerenska Universitetssjukhuset

KOMPIS-modellen

- Rättighets – och skyldighetsbaserad
- Teoribaserad: kommunikationsutveckling, vuxenlärande
- Evidensbaserad – bygger på forskning och beprövad erfarenhet

Sahlerenska Universitetssjukhuset

KomPiS - tillhör AKKtiv-familjen

- KOMPiS har utvecklats med AKKtiv Komlgång föräldrautbildning som förlaga

Östergötland 2019 Sahlerenska Universitetssjukhuset

www.aktiv.se

Sahlerenska Universitetssjukhuset

KOMPIS - utveckling

- Utvecklades med SIS-stöd från SPSM: 4 skolor för barn med autism och utvecklingsstörning och DART i Göteborg
- Alla skolorna positiva. **Kvibergsnässkolan** kom längst – ALL personal använder bilder – PEKPRATAR- (samlade i böcker utifrån aktivitet/plats). De flesta av eleverna kom igång med att använda bilder. Framförallt minskade beteendeproblem!
- Efter projektet fortsatt utveckling: förskolemiljö, knippor, nedminskad storlek på böcker, alla kartor samlade i kommunikationsapp (WidgitGO)

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskåp

Rättighetsfokus

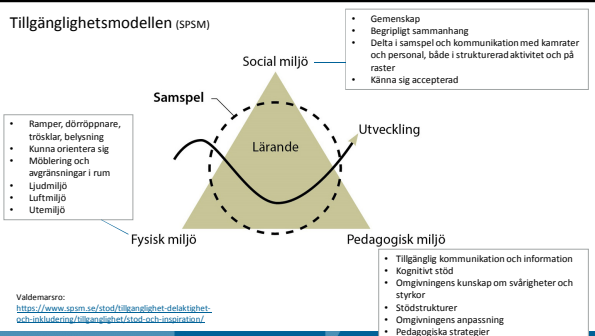
- Barnets rätt till kommunikation i fokus
 - Barnkonventionen
 - Skolans styrdokument (förskolelag, skollag och läroplaner)
 - Konventionen för personer med funktionsnedsättning
 - Vi är skyldiga att göra skäliga anpassningar av vår kommunikation så att personer med funktionsnedsättning kan förstå och uttrycka sig
 - AKK skall användas i undervisning och det skall finnas kunskap om AKK i alla skolformer
 - Viktigt att vi använder kommunikationsstöd – tillgänglighetsaspekten + att vara modell och skapa en kultur där barnet/eleven känner sig delaktig och inkluderad

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskåp

Tillgänglighetsmodellen (SPSM)

Valdemarsro:

<https://www.spsm.se/stod/tillganglighet-delaktighet-och-inkludering/tillganglighet/stod-och-inspiration/>

Evidensfokus

- Användning av RESPONSIV KOMMUNIKATIONSSSTIL i samspelet - för att skapa ett samspel där barnen tar mer initiativ
- Användning av MILJÖMODIFIERANDE INLÄRNINGSTRATEGIER - för att stimulera barnens samspel ytterligare - "rigga för kommunikation".
- Användning av olika stöd - ALTERNATIV och KOMPLETTERANDE KOMMUNIKATION - så tidigt & mångfacetterat (multimodal) som möjligt: tecken, bilder/symboler, talande hjälpmedel (knappar, appar)

http://habiliteringsverige.se/arkiv/ebh_report/tidiga-kommunikations-och-sprakinsatser-till-forskolan-rev-2014

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskåp

Responsiva strategier

Underlättar kommunikationsutveckling hos alla barn – de med kommunikationssvårigheter behöver mer - evidensbaserat

Titta & lyssna: se vad personen gör

Vänta & förvänta: stanna upp och visa förväntansfull väntan – ansikte-kropp! Minst 20 sekunder

Tolka & bekräfta: tolka och bekräfta vad personen kommunicerar eller gör

UGGLA!

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskåp

Även tillgång till redskap - AKK

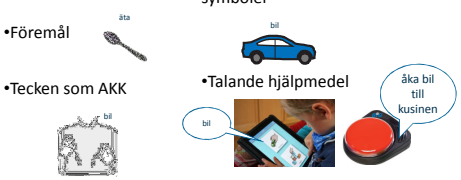

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskåp

Olika kommunikationsstöd - kompletterar & stärker varandra

- Kroppskommunikation
- Foton, bilder och ritade symboler
- Föremål
- Tecken som AKK
- Talande hjälpmedel

Sahlerenska Universitetssjukhuset

Pekprat och bilder i fokus – men glöm inte tecken

- <https://www.youtube.com/watch?v=q9A3xzVpLlc>

Sahlerenska Universitetssjukhuset

Samtalskartor och pekprat

Vi pekar på bilder, saker, personer för att förstärka det talade ordet. Samtalskartan ger tillgång till fler bilder att peka på. Utgår ofta från en situation, aktivitet eller lek.

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetssjukhuset

KOMPIS-kartorna

- Bildmaterialet utgår från situationer och aktiviteter i skol- och förskolevardagen
- Alla kartor är tvådelade, består av:
 - baskarta/funktionskarta
 - situationskarta
- "Knippan" bärs av all personal i alla situationer, på vissa skolor använder elever också knippor
- Det finns också mallar och förslag till bildschema
- http://www.dart-gbg.org/tips_material/tm_bild_symbolmaterial/tm_bild_symbolmaterial_kompis
- www.bildstod.se sökord KOMPIS

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetssjukhuset

Utbildningskoncept

- KOMPIS handledarutbildning 2 dagar, 2 personer från samma verksamhet
- Handledarna startar utbildning i modellen inom sin verksamhet – totalt 6 utbildningstillfällen
- Syftet är att all personal ska få en gemensam kunskapsbas och syn på kommunikation och AKK

Sahlerenska Universitetssjukhuset

Kick-off/Tillfälle 1

Har som mål att inspirera och ge tillräcklig kunskap för att komma igång. Bör vara 3-4 timmar.

Innehåller översiktlig kunskap om:

- Rättigheter till kommunikation
- Kommunikativ miljö
- Redskap för att stödja AKK
- Forskning och beprövad erfarenhet
- Kräkseminarium

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetssjukhuset

Cirkelpaketet/Tillfälle 2-6

- Kommunikationsutveckling
- Responsiva strategier
- Lek
- Miljömodifierande strategier
- Vokabulär och kommunikativa funktioner
- Utforma AKK - workshop
- Värdera och tyck med bild-samtalsmatta
- Bli mer medveten om sitt eget och elevernas sätt att kommunicera.
- 2 tim/tillfälle

KOMPIS

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskolutrust

Knippa

- Personalens redskap i kommunikation till eleverna/barnen
- Stödja och utveckla barnets förståelse
- Vara modell i pekprat
- Ord/bilder att använda i olika situationer – hela dagen

KOMPIS

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskolutrust

Schema

- Omvärlden ska upplevas som ordnad, sammanhängande, strukturerad och tydlig – inte tvärtom
- Förstå vad som förväntas
- Tillvaron ska vara hanterbar

KOMPIS

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskolutrust

KOMPIS

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskolutrust

Samtalsmatta – Talking Mats

Genom en visuell struktur kan barn lättare uttrycka sina åsikter och känslor och utveckla sin förståelse för olikåttänkande. Kan göras både individuellt och i grupp.

KOMPIS

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskolutrust

Talande hjälpmedel - appar

- Lätt tillgång till alla KomPis-kartor
- Lätt lägga till fler situationskartor
- Möjlighet få ljudåterkoppling – ord, hela fraser, uttryck, ljud o läten
- Möjlighet koppla allt ovanstående till barnets personliga applikation

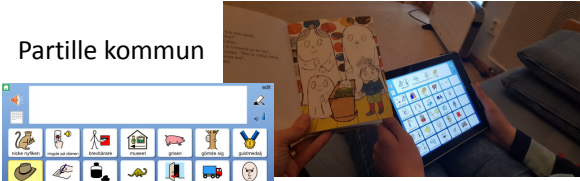

KOMPIS

Göteborg mars 2019

Sahlerenska Universitetsskolutrust

Partille kommun

Kompis-satsning sarskola och forskola

<https://sites.google.com/utb/partille.se/petagog/partille/inblick/petokrat-i-skolan>

Göteborg mars Sahlerenska Universitetsskyltuset

Öjersjö Brunn sarskola stort utbud situationskartor WidgitGo

Göteborg mars Sahlerenska Universitetsskyltuset

 DART

www.dart-gbg.org

Tips och material samt information om kurser – t ex kurser och uppdragsutbildning till Kompis-handledare

Samtalsmatta

Kommunikationskarnevalen

Göteborg mars 2019

